

MANAGEMENT RESPONSE – EINDEVALUATIE 11.11.11-PROGRAMMA BELGIE 2017-2021 – M.B.T. BELEIDSWERK MIGRATIE, MIDDEN-OOSTEN, ODA (11.11.11) EN KLIMAATRECHTVAARDIGHEID (CNCD-11.11.11 EN 11.11.11)

Type evaluatie	Eindevaluatie, in kader van impactevaluatie-traject programma 2017-2021 (baseline, tussentijds*, eindevaluatie) *enkel uitgevoerd voor beleidswerk klimaatrechtvaardigheid
Onderwerp evaluatie	specifieke doelstelling mbt beleidsbeïnvloedend werk van het België-programma 11.11.11 2017-2021
Datum evaluatierapport	Eindrapporten migratie/Midden-Oosten/ontwikkelingsfinanciering (juni 2022) + klimaatrechtvaardigheid (okt. 2022) Eerdere rapporten binnen evaluatietraject: -Baseline rapporten migratie/Midden-Oosten/ontwikkelingsfinanciering (okt. 2018) + fiscale rechtvaardigheid / klimaatrechtvaardigheid (CNCD-11.11.11 en 11.11.11) (nov. 2018) -Tussentijds rapport klimaatrechtvaardigheid (CNCD-11.11.11 en 11.11.11)(mei 2021)
Evaluator(en)	ACE-Europe (Geert Phlix, Corina Dhaene, Loes Debuysere)+ HIVA-KULeuven (Huib Huyse + bij baseline evaluatie: Delphine Scheerens)
Werkten mee aan deze MR	Directeur Beleid (Naima Charkaoui) + beleidsmedewerkers (Griet Ysewijn, Willem Staes, Flor Didden, Kiki Berkens) + MEAL (Thomas Clauw)
MR bekrachtigd door	Directie dd. 9/11/2022
Datum eerste versie MR	Okt. 2022
Datum laatste update	

1. CONTEXT

Gedurende de programmaperiode 2017-2021 gebeurden een aantal impactevaluaties van het beleidswerk van 11.11.11. Een daarvan – de evaluatie van het werk rond klimaatrechtvaardigheid i.s.m. CNCD-11.11.11 - gebeurde in het kader van een bredere oefening inzake impactevaluaties gecoördineerd door de NGO-federatie met steun van DGD en de Dienst Bijzondere Evaluatie. 11.11.11 koos ervoor om de evaluatie uit te breiden naar vier andere thema's van 11.11.11. Hierbij werd dezelfde methodologie en hetzelfde evaluatiekader gebruikt als voor de impactevaluatie m.b.t. klimaatrechtvaardigheid. De doelstelling van de evaluaties is zowel accountability als leren.

De evaluaties startten met een **baseline-studie** in 2018:

- Klimaatrechtvaardigheidsplatform (11.11.11 en CNCD-11.11.11)
- Migratie
- Midden-Oosten (11.11.11 en Broederlijk Delen)
- Rechtvaardige fiscaliteit (Oxfam Solidariteit en 11.11.11)
- ODA

Naast thematische rapporten werd een overkoepelend evaluatierapport opgeleverd, met 10 aanbevelingen verdeeld in volgende rubrieken:

1. Verrijken en diversifiëren van strategieën voor beleidsbeïnvloeding

2. Aanbeveling 2: Percepties over neutraliteit van 11.11.11
3. Monitoring en leerprocessen
4. Transparantie eisen voor beleidsontwikkeling en institutionalisering van overlegfora
5. Communicatie
6. Standpunten

De management-respons bij de baseline studies (2019) schoof naast een reactie per aanbeveling 4 prioriteiten naar voor om de aanbevelingen integraal tegemoet te komen:

- A. Leertraject Theory of Change (ToC) en monitoring beleidswerk
- B. Opbouw van evaluatiepraktijk rond beleidsbeïnvloedende strategieën
- C. Reflectie beleidswerk in gepolariseerde en besloten beleidscontext
- D. Actualisering afstemming beleidswerk en communicatie

Deze zijn sinds 2021 geïntegreerd in de werking, met name in de organisatiestrategie (2021-2026) en in het nieuwe DGD-programma (2022-2026).

In 2021 gebeurde een **midterm evaluatie** voor klimaatrechtvaardigheid. Er werden een 9-tal aanbevelingen geformuleerd in 2 categorieën: *adapt to the changing climate policy debate; with regard to the PWG/Climate Coalition*. Een management respons (2022) licht toe welke aanbevelingen op welke manier worden meegenomen in het werk van de Klimaatcoalitie en van 11.11.11.

In 2022 gebeurde dan de **eindevaluatie** rond volgende thema's:

- Migratie
- Midden-Oosten
- ODA
- Klimaatrechtvaardigheidsplatform (11.11.11 en CNCD-11.11.11)

De eerste 3 rapporten werden deze keer beperkt tot het werk van 11.11.11. Rond fiscaliteit opteerde Oxfam om de eindevaluatie niet te koppelen aan het werk van 11.11.11. Naast de thematische rapporten, werd rond deze drie thema's ook een overkoepelend syntheserapport opgeleverd (alle in juni 2022). Het eindrapport klimaatrechtvaardigheid kwam enkele maanden later (oktober 2022). Deze Management Respons vertrekt van deze eindevaluatierapporten.

De eindevaluaties hanteren telkens dezelfde **methodologie** en evaluatie-aanpak. Deze vertrekt van de aanpak gedefinieerd voor de baseline rapporten, maar werd bij de midterm en eindevaluaties verder op punt gesteld op basis van de opgedane ervaringen. De grootste uitdaging bleek telkens het bereiken van voldoende lobby-targets voor de bevraging.

Deze managementrespons (MR) geeft een antwoord op de aanbevelingen in de verschillende deelrapporten. De MR formuleert een aantal acties die 11.11.11 zal ondernemen om haar beleidswerk verder te optimaliseren. De (ontwerp) MR werd besproken op het beleidsdienstoverleg (14/09/2022) en goedgekeurd op het directieteam van 11.11.11 (27/10/2022). Ze werd ook teruggekoppeld naar het ledenoverleg beleid (15/11/2022).

De opvolging van deze management respons valt onder verantwoordelijkheid van de directeur beleid. Zij zorgt voor de vertaling van de acties naar de planning in de beleidsdienst, de samenwerking met andere diensten en de opvolging van afspraken. **De opvolging van deze managementrespons is geïntegreerd in de opvolgingsdocumenten van 11.11.11.**

2. CONCLUSIES

Hieronder worden de conclusies van de verschillende rapporten opgesomd (waar mogelijk licht ingekort door concretisering weg te laten). Verschillende elementen komen nog terug bij de aanbevelingen, waar 11.11.11 ook een antwoord op formuleert.

OVERKOEPELENDE CONCLUSIES (SYNTHESE RAPPORT)

Context

Een aantal dynamieken en factoren gelinkt aan de bredere context hebben de voorbije jaren (2018-2021) een (grote) invloed gehad op het beleidswerk van 11.11.11

Ten eerste, en het meest uitgesproken, is de veranderende context sinds de komst van **een nieuwe regering**. Na de verkiezingen in mei 2019 startte een enigszins luwe periode in het beleidswerk van 11.11.11, gezien de regeringsvorming meer dan een jaar aansleepte (en 11.11.11 zelf zonder operationele leiding zat op de beleidsdienst). Deze periode gaf tijd aan 11.11.11 voor reflectie, studie en voorbereiding. De komst van de nieuwe regering en bijhorend regeerakkoord in september 2020 was een gamechanger. De tabel hieronder geeft een overzicht van deze veranderende context, d.m.v. een vergelijking van de context t.o.v. de baseline studie.

Tabel 6: Veranderende context (t.o.v. baseline)

Baseline	Actueel
Polarisering	Covid: verschuiving van aandacht, nood aan meer samenwerking/synergie (corona-coalitie)
Middenveld als verlengstuk van de oppositie	Meer ruimte voor middenveld en minder vragen bij legitimiteit/neutraliteit van 11.11.11 (slechts enkele kritische aantekeningen)
Outsider traject met parlementaire vragen en mediaberichten	Insider traject met meer directe betrokkenheid bij relevante kabinetten
Beperkte contacten met kabinetten en regeringspartijen	Directe toegang tot kabinetten en regeringspartijen
Kleine rol voor parlement	Meer ruimte voor parlement (nut van parlementaire vragen)

Ten tweede speelde **Covid-19** ook een rol. De pandemie maakte dat beleidswerk plots online diende te gebeuren, met vele digitale contacten tot gevolg. Dit was eerder positief: er was meer overleg, ook met partners in (Europese) coalities. Gezien de regeringswissel was het niet altijd evident om relaties op te bouwen met nieuwe gezichten op de kabinetten en in de ministeries. Anderzijds maakte het feit dat 11.11.11 reeds goede relaties had met oppositiepartijen in de vorige legislatuur wel dat de vertrouwensbasis er in sommige gevallen reeds was. Bovendien had Covid-19 ook enkele voordelen: er kon meer en sneller overlegd worden online.

Ten derde valt ook op dat er omtrent ODA, migratie en het Midden-Oosten **eerder geen geïnstitutionaliseerde lobby-processen bestaan** en dit in tegenstelling tot bijv. klimaat waar de grote momenten en fora van het beleidsproces op voorhand gekend zijn.

Aanpak beleidswerk door 11.11.11

Tendensen binnen het beleidswerk: De deelrapporten geven inzicht in een aantal tendensen binnen de aanpak rond beleidswerk van 11.11.11 (o.a. t.o.v. de baseline studie):

Parlementair werk: Parlementair werk blijft nuttig. Wat betreft migratie, toont de evaluatie aan dat beleidswerk via het parlement (bv. input resoluties, parlementaire vragen...) zeker vruchten afwerpt in tijden van een regering van lopende zaken, wanneer er wisselende meerderheden mogelijk zijn om de minister onder druk te zetten. Ook inzake het Midden-Oosten blijkt dat werken via het parlement belangrijk blijft om zaken op de agenda te plaatsen/te houden en Ministers te dwingen tot antwoorden die meegenomen worden in andere fora (Europees en internationaal).

Beyond the usual suspects: Het blijft moeilijk om targets te bereiken en te beïnvloeden die niet behoren tot (centrum-)linkse politieke partijen. Dit geldt voor zowel het migratiedossier als ODA, waar het moeilijk is om doorbraken te forceren in de opstelling van partijen aan de rechterkant van het politieke spectrum. Het in kaart brengen van andere targets heeft tot op zekere hoogte wel gewerkt in het geval van het Midden Oosten met name het beïnvloeden van het IKW voor differentiatie via de vice-kabinetten. **Wat helpt is ook het feit**

dat dit een erg technische casus betreft, waar minder partijpolitieke gevoeligheden spelen, zodat het Ministerie van Buitenlandse Zaken uiteindelijk meeding met de meerderheid. Wat een uitdaging is voor beïnvloeding van partijen rechts van het centrum is het identificeren van frames/argumenten die voor deze partijen bruikbaar zijn ten aanzien van hun achterban; dat lukte voorsnog niet in het dossier van migratie.

Concrete eisen: in de domeinen migratie en Midden-Oosten valt het op dat eisen en voorstellen meer specifiek werden ten aanzien van de baseline. De input voor het regeerakkoord en de beleidsnota's rond migratie was bijvoorbeeld erg specifiek, met als gevolg dat beleidsmakers beslissen om bepaalde voorstellen integraal over te nemen. Het werk omtrent het Midden-Oosten gebeurde op basis van precieze identificatie van welke targets zich anders moeten gedragen (ander discours, andere accenten).

Communicatie: Communicatie via de pers varieert per thema. Daar waar thema's als ODA en Midden-Oosten minder aantrekkelijk zijn voor de Belgische media (te abstract, te ver-van-mijn-bed), was blijkbaar meer mogelijk rond het thema migratie. 11.11.11 worstelde met personeelsswissels wat een sterke en coherente media-aanpak bemoeilijkte. Er zijn ook vragen over het instrument van het opinie-artikel als leverage voor verandering.

Meer aandacht voor EU/internationaal niveau: meer dan in de baseline is er aandacht voor strategische aanpakken die het Belgische niveau overschrijven. In het dossier Midden-oosten werden internationale coalities opgezet waar ook organisaties van het middenveld in Syrië, IP en Libanon een plaats in hebben. Ook binnen het migratiedossier wordt meer ingezet door 11.11.11 op EU niveau. 11.11.11 speelt bijvoorbeeld een (eerder beperkte) rol in de Migration Discussion Group. Beleidsmakers erkennen tijdens de interviews de Europese/internationale expertise en relaties van de organisatie.

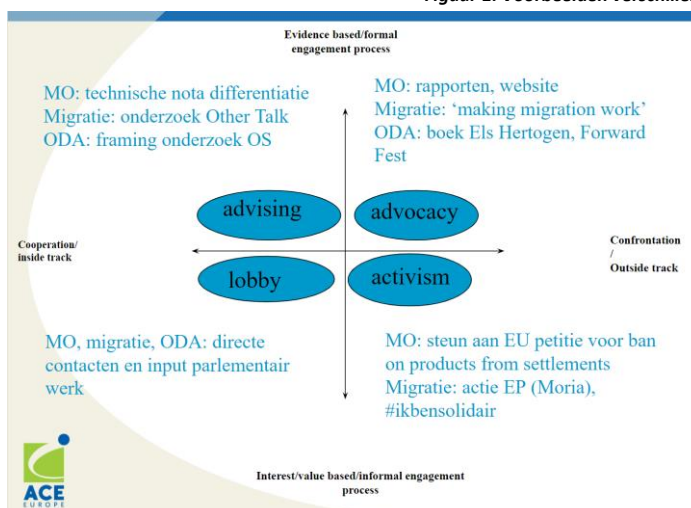
Een goede L&A mix: De aanpak van het beleidswerk door 11.11.11 beslaat een mix van strategieën. 11.11.11 bedient zowel de inside track die meer gericht is op samenwerking als de outside track die meer gericht is op confrontatie.

Inside track (samenwerking): Dit gebeurt zowel op een formele en evidence-based manier d.m.v. het adviseren van beleidsmakers, als op een informele en meer waarde-gerichte manier d.m.v. lobby.

Outside track (confrontatie): Dit gebeurt zowel op een formele, meer evidence-based manier via advocacy als op een meer informele, waarde-gerichte manier via activisme.

Het schema hieronder geeft voorbeelden van de verschillende strategieën m.b.t. de drie onderzochte beleidsdomeinen.

Figuur 1: Voorbeelden verschillende strategieën 11.11.11

Wat werkt goed (hypothesen)?

Belang van timing: Beleidsmakers geven aan dat timing cruciaal is in beleidswerk. In alle dossiers werd duidelijk dat de zaadjes die 11.11.11 kon planten in sommige kiesprogramma's nog lang geoogst kunnen worden in de verdere beleidscyclus (regeerakkoord, beleidsnota's). Hetzelfde geldt voor het Midden-Oosten waar al lang wordt gewerkt, bijv. rond differentiatiebeleid en waar de oprichting van DBIO hielp om door versterkte coördinatie jarenlange inspanningen te capitaliseren. Rond ODA gaven beleidsmakers aan dat 11.11.11 nog meer en vroeger kan anticiperen op bv. begrotingsgesprekken om meer impact te hebben.

Gedifferentieerde input: 11.11.11 zet in de mate van mogelijk in op gedifferentieerde input, waarbij diverse beleidsmakers unieke en specifieke input krijgen die past bij hun agenda. Dit was vooral merkbaar in het Midden-Oosten dossier en werd sterk geapprecieerd door beleidsmakers. Ook het migratiedossier toont het belang van gedifferentieerde input aan: om te voorkomen dat alle beleidsmakers aan linkerkant in dezelfde commissie dezelfde vraag willen stellen (wat ook gebeurde), is het belangrijk om te differentiëren tussen parlementariërs.

Follow-up van rapporten: Daar waar rapporten belangrijk blijven om bepaalde expertise in kaart te brengen, is het belangrijk om de concrete bevindingen van zo'n rapporten door te vertalen naar concrete input en die via directe contacten te verspreiden. Dit vergroot de kansen voor effectieve uptake in verklaringen en parlementair werk. Beleidsmakers zijn vaak niet op de hoogte van diverse rapporten; ze hebben de tijd niet om zich daarin te verdiepen. **Het is daarom belangrijk om niet te stoppen bij een onderzoeksrapport, maar er een concrete lobbystrategie aan te koppelen.** Het lobbywerk in het Midden-Oosten heeft hier ten aanzien van de baseline een grote sprong gemaakt.

Focus op EU niveau bij gebrekkig draagvlak in België: beleidsmakers geven aan dat 11.1.11. best meer investeert in het Europese beleidsniveau inzake dossiers die weinig draagvlak hebben in België/Vlaanderen, bijv. migratie en het Midden-oosten. Ook bij migratie kan tot op zekere hoogte gekeken worden naar het EU niveau om toch vooruitgang te boeken: hoewel een nieuw EU migratiepact muurvast lijkt te zitten en verschillende EU lidstaten zich steeds harder opstellen tegen migratie, vormen de bestaande standaarden rond migratie (bv. Dublinakkoorden, opvangrichtlijn...), die vaak dateren van voor de toestroom van vluchtelingen in 2015, nog steeds het kader waarbuiten lidstaten moeilijk kunnen treden.

Koepelwerk, platformen en netwerken: 11.11.11 blijft werken via platformen om haar leden samen te brengen rond diverse thema's. De platformen slagen erin om synergieën en complementariteit tussen de leden te stimuleren en duplicatie te vermijden. Hoewel alles eraan gedaan wordt om dit koepelwerk goed te doen verlopen, blijft het vaak uitdagend om standpunten af te stemmen met alle leden. **Concreet zien de evaluatoren een tweespalt tussen enerzijds een meer pragmatische groep van leden (insider track) en anderzijds een meer activistische groep (outsider track).** Dit is bijvoorbeeld het geval rond regularisatie (migratie) en een boycot van producten uit nederzettingen in bezet Palestijns gebied. **(Te) Veel aandacht gaat nog naar het vinden van een grootste gemene deler tussen de posities van leden, eerder dan naar het aanvaarden van een meta-narratief waarbinnen diverse posities kunnen bestaan.** De laatste ontwikkelingen in het Midden-Oosten waarbij actie naast private lobby een plaats krijgt, toont aan dat 11.1.11. blijft zoeken naar een effectieve manier om het streven naar beleidsverandering te verzoenen met bewegingswerk.

Wat wel opvalt is dat **de nieuwe platformen in het domein van het Midden-Oosten gericht zijn op het uitvoeren van heel specifiek lobbytraject (nauwe scope).** Zo ontstond DBIO ter ondersteuning van het lobbywerk omtrent differentiatie en de vraag naar een verbod op producten uit nederzettingen. Refugee Protection Watch ontstond in

navolging van de eis voor duurzame oplossingen van de vluchtelingencrisis. In tegenstelling tot andere platformen, integreert 11.11.11 hier ook partners in; een samenwerking tussen gelijken die niet wordt gehinderd door een voorgeschiedenis van klassieke partnerwerking aangezien het DGD programma, bijv. in Syrië nieuw is en er in IP geen partnerwerking is.

Ook binnen het migratiedossier ontstond een Ik ben Solidair werkgroep in navolging van de gelijknamige campagne die vooral het gebrek aan opvang aanklaagde (bv. in Klein Kasteeltje). Dit geeft mogelijk aan dat 11.11.11 bij de start van deze platformen en werkgroepen meer heeft nagedacht over de evolutie van deze groepen en zij, m.a.w. van bij de conceptie, al een zekere tijdelijkheid in zich dragen. Dit kan bijdragen tot de kost-effectiviteit van het werken via platformen.

De evaluatoren konden ook vaststellen dat 11.11.11 toenadering zoekt tot andere netwerken van het middenveld (met actoren buiten de ontwikkelingssamenwerking). Er was bijvoorbeeld samenwerking met sociaal.net in het ODA dossier en met het platform Other Talk rond het migratiethema. In het Midden-Oosten dossier probeerde het RPW netwerk ook actoren buiten het middenveld te bereiken, nl. door de organisatie van webinars waar een grote diversiteit (beleidsmakers, bedrijven, SCO) aan deelnemen.

Indicatoren

De evaluatie bevestigt de waarden van een aantal indicatoren die 11.11.11 gebruikt om haar beleidswerk te monitoren.¹ (zie tabel in rapport)

Migratie

Effectiviteit en impact: Op vlak van effectiviteit en impact stelt de evaluator vast dat er een zekere vooruitgang is geboekt t.o.v. de baseline. Deze vooruitgang is voornamelijk gerealiseerd via de tweede weg van verandering, waarbij 11.11.11. rechtstreeks beleidsmakers en -actoren benadert en probeert te beïnvloeden. De eerste weg van verandering, die inzet op het creëren van een publiek draagvlak voor migratie in de hoop zo druk uit te oefenen op beleidsmakers, lijkt moeilijker te realiseren in de huidige context. Hoewel de finale doelstelling van 11.11.11. (een breed gedragen humaan discours over migratie gekoppeld aan een menselijk migratiebeleid) nog lang niet bereikt is, zet de nieuwe regering, die sinds 2020 aan zet is, in op een migratiebeleid dat op bepaalde punten overeenstemt met de standpunten van 11.11.11. De ideologische kleur van de nieuwe regering lijkt één van de belangrijkste redenen voor de vooruitgang t.o.v. de baseline.

(...) Een grote uitdaging voor de huidige regering blijkt om de beloftes uit het regeerakkoord om te zetten in daden. De implementatie van een aantal engagementen uit het regeerakkoord loopt moeizaam (...). Naast een zekere invloed op het regeerakkoord woog 11.11.11. ook in zekere mate op de beleidsnota's van 2020 en 2021 en de recent gepubliceerde strategienota rond 'Migratie als hefboom voor duurzame ontwikkeling'.

Een contributie-analyse op basis van drie casussen (nl. de ondertekening van VN Global Compact ; de evacuatie van kwetsbare asielzoekers uit Griekenland; opname van 'progressieve' standpunten in het nieuwe regeerakkoord) toont aan dat de bijdrage van 11.11.11. aan deze beleidsveranderingen varieert van beperkt tot gematigd. De meest effectieve/efficiënte methode om het beleid te beïnvloeden, lijkt directe communicatie met beleidsmakers via het delen van korte, to-the-point inputnota's. Ook één-op-één gesprekken met beleidsmakers, liefst op een informele manier, worden geapprecieerd. Meer activistische acties en brede publiekscampagnes (gelinkt aan eerste weg van verandering) dringen nauwelijks door tot beleidsmakers of worden niet gemaakt (wanneer gericht op confrontatie).

Sommige veronderstellingen waarop het beleidswerk rond migratie van 11.11.11. gestoeld is, worden bevestigd door interviews met beleidsmakers. Dit betreft bijvoorbeeld het feit dat beleidsmakers gevoelig zijn voor de publieke opinie

---

¹ Hieronder worden enkel de indicatoren beschreven die door de evaluatie werden onderzocht. Enkele indicatoren uit het oorspronkelijke logisch kader werden geschrapt na de baseline-evaluatie.

(die volgens opinie-onderzoeken eerder pro een strenger migratiebeleid is) of het feit dat massamobilisatie minder geschikt is voor een thema als migratie. Een aantal andere veronderstellingen of hypothesen dienen mogelijks wat genuanceerd te worden. Ten eerste, beleidsmakers zijn inderdaad gevoelig zijn voor druk uit het parlement, al is dat vooral het geval in tijden van een regering van lopende zaken. Resoluties die in tijden van een 'normale' meerderheidsregering opgesteld worden, hebben doorgaans minder politiek gewicht. Ten tweede lijkt de idee dat quick-wins werken omdat ze vaak win-win situaties teweegbrengen voor zowel beleidsmaker als middenveld, niet altijd te kloppen. Niet alleen dragen quick-wins (bv. rond hervestiging) nauwelijks bij aan structurele beleidsveranderingen, ze lopen ook het risico uit te monden in reputatiewinst voor de beleidsmaker ten koste van echte meerwaarde op het terrein (bv. evacuatie uit Griekenland zijn tot op de dag van vandaag nog niet volledig gerealiseerd). Er is een spanningsveld tussen de vraag van beleidsmedewerkers naar realistische voorstellen, vaak verpakt als quick-win, en de duurzame beleidsveranderingen die 11.11.11. hoopt te realiseren.

Relevantie: Net als in de baseline stelt de evaluator vast dat het beleidswerk van 11.11.11. relevant is, vooral wat betreft de tweede weg van verandering die rechtstreeks via beleidsmakers loopt (expertise delen, vragen om parlementaire vragen in te dienen...). De eerste weg van verandering, het vergroten van een publiek draagvlak voor een humaan migratiebeleid, blijft een uitdaging. De meest relevante strategie die 11.11.11. vandaag uitwerkt om het publieke draagvlak te vergroten is 'Other Talk', een programma dat manieren en frames bedenkt om het 'beweegbare midden' aan te spreken. Zo hopen 11.11.11. en Vluchtelingenwerk Vlaanderen om het migratiedebat te vermensen en ruimte te creëren voor een positief migratiebeleid. Interviews met beleidsmakers (uit het centrum) geven aan dat er interesse is bij sommigen onder hen om de geleerde lessen uit Other Talk in de praktijk te brengen, wat een brug kan slaan tussen beide wegen van verandering (zie aanbevelingen).

Het principiële discours rond migratie (door sommige respondenten omschreven als 'links', 'openlobby' of 'mensenrechtendiscours') lijkt aan kracht te verliezen bij diverse partijen op het politieke spectrum. Linkse partijen appreciëren bijvoorbeeld dat 11.11.11. zich eerder pragmatisch en gematigd opstelt i.v.m. het meer activistische middenveld. Rechtse beleidsmakers, die doorgaans minder worden benaderd door 11.11.11., voelen zich minder aangesproken door het 11.11.11. discours, omdat ze er weinig concreet mee kunnen aanvangen naar hun achterban toe. Facetten van 11.11.11. die als relevant geapprecieerd worden, vooral bij (centrum-)linkse partijen, zijn het feit dat 11.11.11. helpt om beleidsmakers voeling te geven met wat op het terrein gebeurt (cruciaal voor een 'whole-of-society' aanpak), een brede helicopterview heeft rond verschillende thematieken en solide expertise bezit, onder meer rond Europese/internationale thema's.

Volgens lidorganisaties zit de relevantie van koepelwerk vooral in het feit dat het middenveld kan optreden op een complementaire manier die duplicatie vermijdt. 11.11.11. kan waar nodig bouwen op input van haar leden en kiest voor thema's waar lidorganisaties geen tijd of middelen voor hebben. Dat gezegd zijnde, lijkt het soms moeilijk om naar een volgend niveau van samenwerking en gecombineerd lobbywerk te gaan, gezien de breuklijnen binnen het middenveld (activistische vs. meer pragmatische organisaties, Vlaamse vs. Waalse organisaties...). Beleidsmakers zijn zich ook niet meteen bewust van het feit dat het middenveld met één stem probeert te spreken.

Wat 11.11.11. goed gezien heeft in het licht van relevant beleidswerk, zijn haar stappen om zo vroeg mogelijk in te grijpen in het beleidsproces. Door inputfiches te verspreiden wanneer partijen hun kiesprogramma's opstelden, slaagde de koepel er in om reeds vroeg in het proces zaadjes te planten die geoogst konden worden tijdens de onderhandelingen rond het regeerakkoord. Door actief te lobbyen tijdens de onderhandelingen rond het regeerakkoord, werd het later ook makkelijker om de beleidsnota's te beïnvloeden. Verschillende beleidsmakers bevestigen dat timing cruciaal is om zoveel mogelijk invloed te hebben en dat zo vroeg mogelijk ingrijpen het beste werkt.

Duurzaamheid – Net als in de baseline, stelt de evaluator vast dat de meeste beleidsveranderingen die behaald zijn in de voorbije vier jaar duurzaam zijn, toch op z'n minst tot 2024. Dit heeft voor een deel te maken met het feit dat veel veranderingen opgenomen zijn in het regeerakkoord dat tijdens de hele regeerperiode als gids fungeert. In die zin was

de aanpak van 11.11.11. om zich te richten op het beïnvloeden van kiesprogramma's (zie hierboven) een duurzame strategie bij uitstek. (...)

Er zijn een paar uitdagingen voor de duurzaamheid van het beleidswerk van 11.11.11. Ten eerste zorgt een focus op quick-wins niet meteen voor structurele verandering. Dit geldt voornamelijk in het geval van toenemende cijfers rond hervestiging (bv. evacuaties uit Griekenland), die mogelijks een 'lege doos' zullen blijven zolang er geen voldoende opvangcapaciteit gecreëerd is in België. Ten tweede kunnen de Europese migratieagenda en ontwikkelingen op Europees niveau, waar vele lidstaten zich tegen externe migratie kanten, de duurzaamheid van Belgische beleidsinitiatieven ondermijnen en bemoeilijken (bv. initiatieven tegen pushbacks, rond Frontex...). Ten derde kan de quasi exclusieve focus van 11.11.11. op duurzame contacten met (centrum-)linkse partijen haar langetermijnsinvloed ondermijnen wanneer deze partijen niet langer in de regering zetelen na 2024. Ten vierde slaagt de koepel er (nog) niet voldoende in om consensusstukken met haar leden om te zetten in duurzaam, gemeenschappelijk en strategisch lobbywerk (zie aanbevelingen).

ODA

Ondanks het feit dat de 0,7% eis meer dan in het verleden in vraag gesteld wordt, komt de evaluatie tot het besluit dat het werk van 11.11.11 voor dit thema voorlopig erg relevant blijft. (...) De evaluatie stelt vast dat voor het thema OS met de jaren een stabiele mix van strategieën wordt ingezet. Die vertalen zich zelden naar grote zichtbare campagnes. De manier van L&A wordt door heel wat respondenten naar waarde geschat, bijvoorbeeld de technische nota's die 11.11.11 opstelt, en de efficiënte interacties met lobby targets.

Een positieve outcome van het L&A werk is de bijdrage aan de opname van een bindend groeipad voor de 0,7%. De evaluatie komt tot het besluit dat 11.11.11 een medium tot hoge bijdrage heeft in de agendasetting en finale opname in het regeerakkoord. De uitvoering van dit deel van het regeerakkoord blijft voorlopig wel op zich wachten. Op andere domeinen van ODA waren er kleine successen maar geen structurele doorbraken. Koerswijzigingen in het beleid bij de start van de nieuwe regering zijn meer een gevolg van het feit dat de minister uit een partij komt die zich aligneert met veel van de doelstellingen van 11.11.11, eerder dan dat 11.11.11 er op gewogen heeft.

Toch zijn er ook kritieken. De vernieuwde visie en missie van 11.11.11 vertaalt zich nog te weinig in de communicatie en het breder verhaal rond OS. Er is kritiek op het feit dat 11.11.11 te weinig de media haalt met het thema OS, en haar draagvlak weinig toont in het debat over OS. Er is daarnaast het aanvoelen dat, ondanks verdienstelijke pogingen, 11.11.11 vooral communiceert binnen een bubbel, en er te weinig in slaagt groepen daarbuiten te bereiken. Een deel van de respondenten vindt dat er te weinig wordt ingespeeld op de grote crisissen om OS thema's aan te kaarten.

Daarnaast lijkt 11.11.11 voor een aantal respondenten de voorbije jaren haar L&A acties gradueel afgebouwd te hebben voor het thema OS. Een specifieke nieuwsbrief voor politieke lobby targets viel weg, en de contacten kwamen volgens meerdere respondenten op een lager pitje te staan. Er zijn ook aandachtspunten in de timing van het lobbywerk, bijvoorbeeld mbt de praktijk om pas uitgebreid te reageren op de impact van beleidsbeslissingen van een nieuwe minister wanneer ze zich vertalen in de ODA cijfers. 11.11.11 dient ook stil te staan bij hoe de L&A acties beter kunnen inspelen op de nieuwe politieke realiteit, nl. dat de allies kleiner en zwakker zijn, en dat sommige partijen hun samenwerking met het middenveld anders willen invullen dan in het verleden.

Tot slot, kan 11.11.11 nog stappen zetten om de M&E rapportering zinvoller en strategischer te maken. De huidige rapportering geeft meer detail dan in het verleden, maar is te weinig systematisch gedocumenteerd voor het thema, en geeft geen goed beeld van hoe de verschillende acties bijdragen aan L&A doelstellingen. Daardoor is ze slechts in beperkte mate bruikbaar voor leerprocessen en evaluatiewerk.

MIDDEN-OOSTEN

Het beleidswerk van 11.11.11. op het domein van Israël-Palestina en Syrië was doeltreffend. 11.11.11. heeft (tesamen met CNCD en ondersteund door het Midden-Oosten platform) beweging gebracht in dossiers die al

jarenlang vastzaten (differentiatiebeleid), heeft zijn rol gespeeld als watchdog (IHRA), zet BZ aan tot een meer actieve rol op Europees en internationaal niveau en heeft de aandacht voor duurzame oplossingen voor de Syrische vluchtelingencrisis op de agenda gezet. Respondenten van Europese instellingen bevestigen dat België alvast één van de meer uitgesproken en actieve lidstaten is omtrent UNCHR en de internationale donor conferentie. In het differentiatiebeleid, heeft MR zich uiteindelijk niet langer verscholen achter een Europese consensus of een gezamenlijk initiatief van de zogenaamde 'willing states' om concrete stappen te zetten.

De respondenten bevestigen onomwonden de bijdrage van 11.11.11. aan het IKW proces en het akkoord, geven aan dat 11.11.11. het concept duurzame oplossingen op de agenda heeft gezet, dat het niet onmogelijk is dat de documenten en input van 11.11.11. met RPW de verklaring van de Internationale donorconferentie hebben beïnvloed en dat de impact van het meest recente DBIO rapport 'niet onbestaande' is.

De evaluatie kan een heel aantal hypothesen die voor 11.11.11. belangrijk waren in haar veranderingstheorie bevestigen. 11.11.11. is uitgegaan van het belang van gepersonaliseerde lobby met geselecteerde targets en combineert zonder veel moeite voortdurend werk in de diepte met windows of opportunity. 11. Is erin geslaagd om zowel centrum als linkerzijde te betrekken, en ook de rechterzijde (omtrent IP, IKW) wat zeker heeft bijgedragen tot stappen in het beleidsproces en wat erg belangrijk is met oog op de toekomst (verkiezingen en mogelijk andere meerderheid). Het belang van rapporten wordt bevestigd maar vooral ter ondersteuning van legitimiteit (als expert) en als kapstop voor het mobiliseren omtrent specifieke standpunten.

Het beleidswerk van 11.11.11. was relevant. Het thema IP vereist specifieke kennis en 11.11.11. heeft tijdens de duurtijd van dit programma aangetoond dat het die kennis kan leveren en dat het steeds meer doet op maat. Ook de investering omtrent Syrië is relevant, de aandacht voor duurzame oplossingen van de vluchtelingencrisis is actueel en van belang in verschillende andere thema's waarop 11.11.11. ook op lobbyt, zoals migratie, belang van CSO (in heropbouw). Meer aandacht voor bedrijven en private sector in de toekomst is eveneens relevant en kan gekoppeld worden aan de lobby van BGOs omtrent HRDD.

Ten aanzien van de baseline is 11.11.11. geëvolueerd in haar aanpak: de inzet op het thema Syrië werd uitgebouwd, de eisen, zowel voor IP en Syrië werden specifiek en concreter, 11. Investeerde in nieuwe targets (vice-kabinetten) en consolideerde door de oprichting van internationale consortia de essentiële coördinatie van lobbywerk op Europees niveau. Rapporten worden niet langer als eindpunt beschouwd maar verder doorvertaald in concrete inputs op maat van diverse beleidsmakers. 11.11.11. blijft investeren in een mix van technieken voor ieder thema en heeft de aandacht voor het parlementaire werk behouden. Covid heeft eerder geen negatieve impact gehad op dit werk.

Er waren geen vragen over de activiteit en legitimiteit van 11.11.11. rond het thema van Syrië (wat bij de baseline nog wel het geval was, maar dat kan eventueel liggen aan een gebrek aan interviewees bij de rechterzijde). Alle respondenten bevestigen dat het parlementaire werk belangrijk blijft en dat 11.11.11. zijn rol goed speelt en de juiste toon weet te vinden. De groei in politieke geletterdheid en handigheid/gevoeligheid van de lobbyist en de vertrouwdsheid met zowel het Federale als Europese en Internationale speelveld is bevestigd.

De manier waarop de thema's verder werden uitgewerkt demonstreren de capaciteit van 11.11.11. om zich aan te passen aan de context (bijv. shrinking space linken aan IHRA definitie, nieuwe accenten in Syrië dossier, dossier over toegang voor Syrische Vluchtelingen tot vaccinatie tegen Covid in Libanon, ..)

De resultaten en veranderingen die werden gerealiseerd bieden concrete stappen om mee verder te werken.

Ervaringen binnen het thema IP hebben echter aangetoond dat voortdurende actie en waakzaamheid geboden zijn en dat kleine veranderingen makkelijk onderuit gehaald kunnen worden door nieuwe strategieën van de Israëlische tegenlobby. Of dat beleidsmakers onder druk van context gemaakte afspraken opzij zetten. Factoren die bijdragen tot duurzaamheid en het meer robuust maken van beleidswerk zijn de verruiming van het speelveld buiten België; omdat zoveel zaken besproken en beslist worden op Europees niveau, is een Europees platform een factor van

duurzaamheid. Dergelijk platform kan via de leden zorgen voor gecoördineerde opvolging ten aanzien van diverse lidstaten van de EU (de zogenaamde 'willing states'). Ook inzake het beleid omtrent een duurzame aanpak van de vluchtelingencrisis in Syrië is een gecoördineerde opvolging belangrijk zeker als het gaat om het monitoren van condities die terugkeer mogelijk maken. De platformen, DBIO en RPW zijn op die manier een ondersteuning van 11.11.11. en de duurzaamheid van het beleidswerk.

Een risico factor die typisch is bij lobby werk, nl dat het werk sterk afhangt van persoonlijke contacten en de persoonlijkheid van de lobbyist, speelt ook hier. De huidige lobbyist, door enkele respondenten beschreven als de beste lobbyist waarmee ze te maken krijgen, is allicht niet zomaar vervangbaar en wijziging in personeel zal de nodige aandacht vergen om contacten te behouden. Dezamenlijke trajecten (zoals met migratie) zijn een gedeeltelijk antwoord, maar zijn uiteraard niet altijd mogelijk.

De evaluatie schuift een aantal **specifieke aandachtspunten** naar voor

Gender: uit de lessons learned over het beleidswerk van 2019 besluiten de evaluatoren dat 11.11.11. vanaf 2020 inzette op het gebruiken van een checklist voor een gender- en milieutoets van outputs. Die toets bevestigde dat gender al in hoge mate is geïntegreerd. Voor de respondenten is dat minder duidelijk (al wijten sommigen dat ook aan hun eigen beperkte blik). Enkele respondenten geven aan dat er meer concrete informatie zou mogen zijn over de verschillende situatie/noden van mannen en vrouwen. Uit jaarverslagen van 11 blijkt dat de gender toets performanter moet worden om de werking strategisch aan te sturen en het leren te ondersteunen.

Het **Midden-Oosten platform** blijft worstelen met een actief en proactief engagement van de leden. Enkele leden van het platform zijn intussen actief binnen Europese DBIO. Zeker voor thema's waarbij het essentieel is om ook Europees zaken in beweging te zetten is die inspanning op Europees niveau van belang. (...) **Uitdaging is om een sterke brug te maken tussen de platformen.** Dat aspect werd in de evaluatie niet meegenomen en kan in de toekomst wellicht onderzocht worden. De eerste acties van DBIO (bijv. Action week in februari 2022, waarbij vzw Vrede, geen lid van DBIO de lead nam) tonen aan dat dit mogelijk is. De evaluatie geeft aan dat CNCD vooral nog een meerwaarde ziet in mobiliseren van het brede publiek, vraag is echter of dat realistisch is; en relevant, bijv. omdat diverse NGOs een eigen aanpak hebben naar hun achterban toe en (zie Broederlijk Delen en Solsoc met inleefreizen).

Mediastrategie: **de evaluatoren zien geen duidelijke mediastrategie.** Dit kan te maken hebben met de personeelsswissels op de communicatiedienst van 11.11.11. . Het is zeker ook waar dat persaandacht genereren voor IP en Syrië niet evident is. Uit de evaluatie van Oxfam Solidariteit blijkt hoeveel creativiteit het vraagt om zaken onder de aandacht te brengen. **Het is wel een duidelijke vraag van beleidsmakers dat 11.11.11. hier meer zou samenwerken met hen** (zonder eventuele antwoorden te concretiseren). Enkele respondenten missen in de NGOs een bondgenoot om meer in de pers te komen met de thema's waar ze veel tijd in stoppen

Monitoring en evaluatie: hoe beter monitoren wat er echt toe doet en hier lessen uit trekken. **De manier waarop 11.11.11. inzet op een gecoördineerde lobby op verschillende niveaus werd opgemerkt door de respondenten, maar was geen hypothese in de veranderingstheorie.** Hoewel de M&E data aangaven op welke niveaus er werd gewerkt, was het moeilijk om uit de data af te leiden hoe die lobby op verschillende niveaus precies heeft gewerkt.

KLIMAATRECHTVAARDIGHEID

First impact hypothesis - The PWG influences the points of view of Belgian decision makers and the policy positions on climate justice-related topics and other topics covered by the PWG.

Since its existence in 2010 (as CJP) and especially since the merge in the Climate Coalition, the PWG has become stronger and more coordinated in conducting climate justice lobby and advocacy. **The PWG succeeds in coordinating**

climate justice L&A, supported by a broad group of civil society organisations. The composition of the Climate Coalition (variety of civil society represented, complementary expertise and intergenerational), the high-level knowledge and quality of information provided contribute to the recognition of the Climate Coalition as a reputable and credible actor in the climate policy debate. The PWG applies a smart mix of strategies (activism, advocacy, formal and informal lobby and provision of advisory support) that has been relevant and effective in putting topics on the political agenda and in some occasions in contributing to positions adopted by political decision makers.

Although not much tangible progress has been achieved towards an ambitious position of Belgium in European and international climate policy debates, the narrative and climate discourse in Belgium has evolved. All political parties acknowledge positions of the Climate Coalition, which is the result of the accosting L&A approach over time. Left-wing parties have adopted more positions, including references to concrete and higher targets; other parties are mainly adopting general principles and positions. The Climate Coalition has been able to put a number of specific topics and demands on the political agenda that otherwise would not have been on the radar, such as carbon taxation and regulations of the international carbon market, adaptation, Loss and Damage, fossil fuel subsidies, gender, climate refugees, the human rights perspective, the negative impact of biofuels, to name a few. The discussion about the memorandum in parliament forced all political parties to take position and discuss these topics.

The discourse on climate change has evolved due to several contextual factors. While the effects of climate change have long been visible in the Global South, its devastating effects have also become increasingly clear in Europe, through heat waves, floods and droughts. Especially the floods in Wallonia increased the visibility of the climate urgency in Belgium. Climate marches all over the world call their politicians to action. All policy makers share a sense of urgency, and agree that an ambitious and coherent Belgium climate policy is needed. An ambitious discourse is being promoted by the socialist and Green parties in the federal, Brussels and Walloon governments, since the elections of 2019. A sense of urgency is also shared among the political parties that used to adopt a more climate conservative approach, though they differ in opinion on the extent concrete ambitious targets need to be set, because of doubts regarding their feasibility and affordability, and fear for law suits when targets will not be realised. The Climate Coalition has not succeeded yet in refuting this narrative.

While the Climate Coalition has been addressing the lack of transparency in the decision making process of the national climate commission, the failing climate governance in Belgium and the lack of an integrated and coherent Belgian NECP, not much progress has been achieved so far. Climate policy in Belgium is complicated by its complex governance structure. Not only does climate policy belong to the competencies of both the regional governments and the federal government, which have different types of government coalitions. Climate policy is in and of itself also a 'wicked problem', in that it has multiple causes and solutions that belong to various policy domains and policy levels. In multi-level political systems as Belgium, it appears difficult to move towards a just climate policy and achieve consensus about common positions, despite the fact that high ambitions are being supported by the majority of the political parties. This is reflected in the inter-parliamentary resolutions that have not succeeded in including concrete ambitious targets. It is commonly known that mainly the Flemish government is hesitant in committing to concrete high targets. International literature has pointed that sub-national governments are no longer mere observers in international climate policies but also influential actors, as is the case in Belgium.

In multi-level political systems as Belgium, a large part of inter-governmental co-operation is triggered by external requirements, mostly European commitments and requirements, as is the case for climate policy. The new European Commission launched its ambitious European Green Deal in december 2019, committing to climate neutrality by 2050. This Green Deal is gradually being operationalised, with member states being obliged to reduce net emissions by at least 55% by 2030 (for 55 programme). The European commission is monitoring the transposition of European policy to national policies and expects countries to implement a set of declarations, for example with regard to the required update of the NECP or the phasing out of fossil fuel subsidies. The fact that the federal government agreement refers to the ambition of -55% emission reduction by 2030 and climate neutrality by 2050, is

to a large extent inspired by the European Green Deal and the pressure of the Green parties. However, the federal government agreement only applies to the federal level. A Belgian statement still is lacking.

Taking into account the complex nature of climate governance, also at international meetings such as the COPs, it is challenging for Belgium to defend ambitious positions. Some small successes have been achieved though. The Climate Coalition has had an important role in flagging several declarations to be signed by governments during the COP. (...).

However, at COP26, Belgium again did not join the High Ambition Coalition, but at least did not block the European Union in doing so. A further increase of the Belgian contribution to international climate finance towards 500 million EUR/year was also not achieved. A small success was the pro-active role of the Walloon climate minister to join the Scottish initiative and make a symbolic pledge of 1 million EUR to the Loss and Damage fund.

The contribution by the Climate Coalition to these small successes was assessed as a necessary factor in a broader package of other interventions and factors for the outcome to take place. The Climate Coalition took on a meaningful supportive-informative role in engaging with policymakers (e.g. creating awareness of the issue such as L&D as a third pillar next to adaptation and mitigation), highlighting key declarations for signature at the COP and putting pressure on Belgian policy makers to sign (e.g. stressing the fact that Belgium would become isolated at the EU level). The contribution of the Climate Coalition to the case on Loss and Damage was assessed as more meaningful compared to the case on phasing out fossil fuels.

Several rival explanations were identified that have played a major role in the positions taken by Belgium, such as leadership and political will of the Walloon climate minister (who took the lead during COP), the pressure of the Green parties in regional and federal governments, actions taken by other CSOs and actors like the Alliance of Small Island States during the COP. The Climate Coalition's long-term and accosting lobby and advocacy over the past 15 years, emphasising each time the same topics, has contributed to increasing awareness among most policymakers about the Climate Coalition's themes and positions, and certainly among Green parties. However, most important contributing factors are Belgium's EU commitments and relations, and the fact that Wallonia itself has been hit by devastating floods during summer 2021, which increased the understanding of the necessity of financing for loss and Damage.

The PWG is respected by lobby targets for its 'supportive/informative' role. Politicians assessed the information provided by the Climate Coalition as relevant, of high quality and useable. Mainly direct communication (personalised mails, phone contact or meetings) appears to be the most effective means to influence political decision-makers. Indirect communication through media was assessed to have little influence on shaping the opinions of political decision makers or in influencing the political agenda, at least not in direct ways. Mass demonstrations kept the climate debate on the political agenda but appear to have had more effect in influencing the political debate at European level than at Belgian level. Belgian policy makers not agreeing with the positions of the PWG consider the demonstrations as not representative for the general public debate, although research showed that 94% of the Belgians support the European ambition to become climate neutral by 2050. Similarly, companies pushing for ambitious climate policies are played off, by these politicians, against other companies that are slowing down the transition, whose positions are dominant in the discourse of the Federation of Belgian Enterprises (VBO/FEB).

The ToC was not guiding the L&A process of the Climate Coalition, though was helpful in reconstructing the intervention strategies and identifying assumptions for the evaluation exercise. Assumptions identified during baseline have been confirmed. The PWG manages to access spaces for political dialogue and is able to generate relevant policy input on its coordinated positions. The PWG is correctly identifying and targeting influential policy makers, though not based on a comprehensive stakeholder and power mapping. The PWG has adaptive ability to respond quickly to changes in the political environment, seize policy windows and can rely on a visible support base that strengthens the legitimacy and leverage of the PWG interventions. The assumption that regional and federal governments would

mutually influence each other could only be partially confirmed (no effect on Flemish government). This has not taken place. Although three of the four governments promote a more ambitious climate policy, the Flemish government is blocking.

Relevant assumptions are lacking that explain the causal linkages between informed and sensitised political decision makers and its impact on policy change, which might have affected the learning potential and adaptive ability to find responses to the status quo. During MTR, additional assumptions have been identified, though not all could be confirmed.

It was assumed that having allies in power and having access to highly influential decisionmakers would be conducive for developing a more ambitious climate policy. While the Climate Coalition had smooth access to all climate ministers, including the Flemish minister, and with three out of four climate ministers being from the Green parties, who can be considered as allies of the Climate Coalition, the overall objective of contributing to an ambitious Belgian policy in favour of climate justice has not yet been realised. However, Belgium at least is supporting the European targets of -55% emission reduction by 2030 and climate neutrality by 2050, nonetheless the resistance of the Flemish government. Ambitious climate policies have been developed at federal, Brussels and Walloon government levels that reflect several of the concrete positions of the Climate Coalition.

One possible explanation for the low impact of the climate justice L&A on the Flemish government might be related to the narrative that is applied by the PWG. The narrative of the Climate Coalition is not addressing sufficiently the arguments of the Flemish government that just transition measures need to be feasible and affordable. Furthermore, the PWG is hesitant in naming and shaming. It does not bring the debate on these disagreement to the forefront, while pointing out the reasons behind the disagreements and how to address these. Interviewees confirmed that they would like to receive more hands-on input to that regard. The political disagreement is rooted in different visions on the solutions forward and relate to different levels (socio-economic, environmental-technological and social-technological positions). Researchers point out that the dominant approach is to mainstream and 'depoliticize' climate change in order to decrease disagreement, instead of 'repoliticizing' the climate change debate and make contingency, conflict, inequality, ideology and power visible.

The second impact hypothesis “The internal coordination and capacity building efforts of the PWG strengthen the leverage, credibility and capacity of the PWG and its members”

The climate coalition is an example of a strong coalition and unique in Europe as it unites diverse members from the North-South movement, the environmental movement, the trade unions, youth and civic initiatives. The composition of the coalition and the high level of expertise is highly valorised by lobby targets that perceive the Climate Coalition as a legitimate and credible actor for climate justice advocacy. The Climate Coalition is the primary source of information for most of the lobby targets and invited as the legitimate representative of civic climate justice advocacy at institutionalised meetings and fora where climate justice is being debated. The integration of the PWG into the Climate Coalition has been conducive for strengthening the synergy between the political work and the mobilisations.

With the growth of the coalition, the relevant decision was taken to invest sufficient time and energy in developing a memorandum that would serve as a guiding tool for the L&A on climate justice. This process has contributed to enhanced respect, trust and confidence between members. Diversity of positions and sensitivities of the different members has been made visible. Compared to the situation at the baseline, the positions of the Climate Coalition have become clearer for all members. Diversity of the coalition is reflected in the ecological, social, educational and international dimensions of climate justice as elaborated in the memorandum, confirming the assumptions related to (i) the ability of the PWG to reach common positions on climate justice issues, and (ii) the ability of individual members of the PWG to transcend their individual interests. The memorandum is the result of a compromise

(coordinated positions on climate justice), which is valorised positively by the lobby targets. Individual members complement the L&A of the Climate coalition with their own, often more concrete or more ambitious lobby agenda.

The coalition is a strong and well-functioning coalition that embraces diversity, that is supported by an appropriate governance structure and that relies on competent members that show collaborative attitude. There is a lack of sufficient resources to strengthen internal communication that is needed to organise an appropriate information flow within the large and diverse coalition it has become, so to keep all members up-to-date on current climate justice issues.

The PWG coordinators are very committed in completing their tasks, demonstrate diplomatic skills and are able to manage diversity of opinions and expectations of the members. The memorandum enables rapid reaction on current events. PWG and its members are able to adjust and capitalise on changing political and social context. Because of the growing number of members and internal staff changes within member organisations, not all members are fully aware of the past processes, not always sufficient familiar with the memorandum or the decision-making processes (as compared to the baseline and MTR). The limited resources of the Climate Coalition put limits to the opportunities to contribute to knowledge exchange and expertise building. Enhancing knowledge internally within the Climate Coalition as such depends on the initiative of the individual members, which is rather limited. Information sharing takes place bilaterally, between members, but not structurally at the level of the coalition. As documented in the MTR, more systematisation and rationalisation of information flow still is suggested. Members also still ask for more information on the advocacy process. High quality knowledge is available within the Coalition (consistent over the three measurements) and used for the L&A, but less used for internal knowledge building. The assumption regarding the ability of the PWG members to combine their expertise and generate high quality knowledge in the PWG is confirmed with regard to the quality of the memorandum and the coordinated positions, but not confirmed regarding the internal knowledge building among members. The primary objective of the Climate Coalition is climate justice L&A, supported by a broad coalition.

Lastly, the PWG has no resources available for L&A at European level. This is being done separately by individual members, often through their international branches and through CAN Europe.

3. MANAGEMENT RESPONS NIET-GEVOLGDE CONCLUSIES

1. Conclusie : geïnstitutionaliseerde lobbyprocessen (syntheserapport)

Ten derde valt ook op dat er omtrent ODA, migratie en het Midden-Oosten eerder geen geïnstitutionaliseerde lobby-processen bestaan en dit in tegenstelling tot bijv. klimaat waar de grote momenten en fora van het beleidsproces op voorhand gekend zijn.

Management Respons
In onze ervaring is er geen scherp onderscheid tussen thema's met of zonder geïnstitutionaliseerde lobbyprocessen. Bij elk thema – ook klimaat – zijn er beleidsprocessen met een onvoorspelbaar verloop, waardoor ook het lobbyproces onvoorspelbaar is. Anderzijds wordt er ook bij beleidsprocessen in andere domeinen geregeld met formele consultaties gewerkt, bijvoorbeeld op vlak van migratie rond het migratiewetboek of het actieplan voor het VN-Migratiepact. Daarnaast zijn er overkoepelende beleidsprocessen waarvan de grote momenten (min of meer) vooraf gekend zijn, zoals de beleidsnota's en de begrotingsbesprekingen.
2. Conclusie : activiteiten Midden-Oosten (syntheserapport)
Wat wel opvalt is dat de nieuwe platformen in het domein van het Midden-Oosten gericht zijn op het uitvoeren van heel specifiek lobbytraject (nauwe scope). Zo ontstond DBIO ter ondersteuning van het lobbywerk omtrent differentiatie en de vraag naar een verbod op producten uit nederzettingen. Refugee Protection Watch ontstond in navolging van de eis voor duurzame oplossingen van de vluchtelingencrisis. In tegenstelling tot andere platformen, integreert 11.11.11 hier ook partners in; een samenwerking tussen gelijken die niet wordt gehinderd door een voorgeschiedenis van klassieke partnerwerking aangezien het DGD programma, bijv. in Syrië nieuw is en er in IP geen partnerwerking is.
Management Respons
We willen hier verduidelijken dat DBIO ontstond ter ondersteuning van het lobbywerk rond differentiatie zonder meer, niet gelinkt aan een verbod op handel met nederzettingen; en dat het DGD-programma niet over Syrië gaat maar over Libanon (meer bepaald Syrische vluchtelingen in Libanon).
3. Conclusie : focus (centrum-)linkse partijen (rapport migratie)
Ten derde kan de quasi exclusieve focus van 11.11.11. op duurzame contacten met (centrum-)linkse partijen haar langetermijnsinvloed ondermijnen wanneer deze partijen niet langer in de regering zetelen na 2024.
Management Respons
11.11.11 probeert wel degelijk bredere politieke contacten aan te gaan dan enkel met (centrum-)linkse partijen. We erkennen dat dit een uitdaging blijft, maar spreken van een 'quasi exclusieve focus' lijkt ons toch te ongenueanceerd, te meer daar er wel degelijk contacten zijn met andere partijen.
4. Conclusie : communicatie ontwikkelingssamenwerking (rapport ODA)
De vernieuwde visie en missie van 11.11.11 vertaalt zich nog te weinig in de communicatie en het breder verhaal rond OS. Er is kritiek op het feit dat 11.11.11 te weinig de media haalt met het thema OS, en haar draagvlak weinig toont in het debat over OS. Er is daarnaast het aanvoelen dat, ondanks verdienstelijke pogingen, 11.11.11 vooral communiceert binnen een bubbel, en er te weinig in slaagt groepen daarbuiten te bereiken. Een deel van de respondenten vindt dat er te weinig wordt ingespeeld op de grote crisissen om OS thema's aan te kaarten.
Management Respons
We willen aanstippen dat het bredere communicatieve beleid van 11.11.11 geen onderwerp was van deze impactevaluatie, waardoor bijvoorbeeld de jaarlijkse najaarscampagnes (in 2019 en 2020 met de insteek 'changemakers', in 2021 'investeer in betere wereld') buiten de scope blijven terwijl ze wel nauw gelinkt zijn aan het tonen en versterken van draagvlak voor OS.
5. Conclusie : inspanningen over haalbaarheid (rapport klimaat)
The narrative of the Climate Coalition is not addressing sufficiently the arguments of the Flemish government that just transition measures need to be feasible and affordable.

Management Respons
<p>We willen deze stelling nuanceren. De Klimaatcoalitie probeert wel degelijk een antwoord te bieden op deze argumenten. Het antwoord bestaat uit twee onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het invraagstellen van eenzijdige invulling van 'haalbaarheid en betaalbaarheid'. Daartegenover stellen wij dat net het uitblijven van adequate klimaatmaatregelen leidt naar grotere problemen op vlak van 'haalbaarheid en betaalbaarheid', zoals ook problemen zoals droogtes en overstromingen in eigen land aantonen. - Het formuleren van voorstellen op vlak van financiering, zoals de voorgestelde 'solidaire en sociale klimaattaxshift' en het hoofdstuk 'financiering van de transitie' in het Memorandum. <p>We onthouden wel uit het rapport dat deze pogingen nog moeten doordringen tot het politiek en publiek debat.</p>
6. Conclusie : inspanningen over haalbaarheid (rapport klimaat)
<p>The Climate Coalition's long-term and accosting lobby and advocacy over the past 15 years, emphasising each time the same topics, has contributed to increasing awareness among most policymakers about the Climate Coalition's themes and positions, and certainly among Green parties. However, most important contributing factors are Belgium's EU commitments and relations, and the fact that Wallonia itself has been hit by devastating floods during summer 2021, which increased the understanding of the necessity of financing for loss and Damage.</p>
Management Respons
<p>We willen erop wijzen dat de overstromingen in Wallonië op zichzelf geen <i>directe</i> verklarende factor zijn voor de Waalse bijdrage voor Loss & Damage. De kost daarvan had evengoed een argument kunnen zijn voor een omgekeerde beleidskeuze. We zien een belangrijke bijdrage van het middenveld in het oriënteren van deze ervaring richting een engagement voor internationale financiering.</p> <p>Daarnaast is ook Europese regelgeving geen directe garantie, zoals het Vlaams verzet tegen ambitieoposchaling emissies illustreert. Het belang van nationale posities in de Europese besluitvorming mag niet onderschat worden. Het middenveld speelt ook hierin een belangrijke rol om de Belgische positie (ook middels regionaal lobbywerk) te beïnvloeden.</p>

4. MANAGEMENT RESPONS AANBEVELINGEN

1. Aanbeveling 1 migratie: communicatie en beleidsstrategieën linken
<p>Aanbeveling gelinkt aan relevantie, voor beleids-, campagne- en communicatiemedewerkers van 11.11.11: Onderzoek hoe beide paden van verandering uit de ToC aan elkaar gekoppeld kunnen worden, zodat beleidsmakers ook een rol kunnen spelen in het beïnvloeden van de publieke opinie (in plaats van louter omgekeerd). Dit kan bijvoorbeeld door verder te bouwen op de bevindingen uit het Other Talk programma.</p>
Management Respons
<ul style="list-style-type: none"> • 11.11.11 onderschrijft het belang van een strategische combinatie van verschillende strategieën waaronder communicatie, campagne en beleid. Deze strategie is ook opgenomen in de Theory of Change (ToC) van de organisatie en de ToC specifiek voor de België werking (programma 2022-2026). Ook in het verleden werd ingezet op een doordachte combinatie van strategieën. Dit vertaalt zich bijvoorbeeld in het vormgeven van jaarthema's – waar migratie in 2022 een van is – in samenwerking tussen verschillende diensten. • We stellen wel vast dat in de huidige aanpak van externe evaluaties – opgesplitst tussen beweging, beleid, communicatie en internationaal – de samenhang in strategieën weinig zichtbaar is en daardoor ook niet echt kan geëvalueerd worden. We bekijken hoe we dit kunnen meenemen in de toekomstige aanpak van evaluaties. • Specifiek vinden we ook de aanbeveling om beleidsmakers te voeden op vlak van draagvlakversterking rond migratie interessant. Dit is momenteel geen expliciet deel van de ToC van 11.11.11 maar we bekijken of het mogelijk is dit nog mee te nemen in de resterende looptijd van het project Other Talk, om uit deze ervaringen te leren voor de toekomst.
2. Aanbeveling 2 migratie: relaties met politieke niet-'usual suspects'

Aanbeveling gelinkt aan relevantie en effectiviteit, voor beleidsmedewerkers van 11.11.11. en lidorganisaties: Denk na over hoe 11.11.11. relaties kan ontwikkelen met politieke partijen die niet behoren tot de usual suspects van links-progressieve partijen, door een discours/aanpak aan te meten dat naast een pleidooi voor mensenrechten, ook tools aanreikt om een positiever verhaal rond 'beheersbare' migratie te vertellen.

Management Respons

- De uitdaging om relaties te ontwikkelen met partijen die verder af staan van onze standpunten rond een bepaald onderwerp is niet nieuw (zie eerdere impactevaluaties) en behoeft blijvende aandacht. Daarom is dit ook opgenomen als aandachtspunt in het België programma 2022-2026 (zoals gemonitord onder indicator I 4.1.1).
- 11.11.11 blijft kiezen voor een rechtenbenadering, zoals verankerd in ons programma 2022-2026 en in lijn met de prioriteiten van de Belgische ontwikkelingssamenwerking. Daarnaast zijn we van mening dat we nu al aandacht hebben voor positieve en meer management-gerelateerde invalshoeken, maar stellen we door deze evaluatie vast dat deze weinig blijven hangen bij bepaalde beleidsmakers. We nemen dit mee als aandachtspunt voor onze verdere communicatie en contacten met beleidsmakers, zonder daarbij afbreuk te doen aan het belang van de mensenrechtenbenadering.

3. Aanbeveling 3 migratie: gezamenlijk lobbywerk lidorganisaties

Aanbeveling gelinkt aan duurzaamheid en effectiviteit, voor de beleidsmedewerker van 11.11.11. en alle lidorganisaties: Denk als koepel na over hoe gezamenlijk lobbywerk tot een volgend niveau getild kan worden. Zet in op een duurzame strategie rond gemeenschappelijk beleidswerk, waarbij elke organisatie haar specifieke rol kan spelen (als good cop of als bad cop) maar toch bijdraagt aan een gemeenschappelijke lobbystrategie.

Management Respons

We herkennen deze uitdaging. Deze is verankerd in het België programma 2022-26 in de beslissing om sterker in te zetten op de faciliterende rol en gebruik te maken van het instrument van gezamenlijke beleidsgerichte trajecten (zoals gemonitord onder indicator I 1.1.1).

4. Aanbeveling 4 migratie: politieke rol van vrijwilligersgroepen

Aanbeveling gelinkt aan effectiviteit, voor beleidsmedewerker, campagnemedewerker en vrijwilligers van 11.11.11.: Reflecteer over de mogelijkheid om de politieke rol van vrijwilligersgroepen op het lokale niveau verder uit te bouwen, om zo duurzame lokale bondgenoten te vinden voor een humaan migratiebeleid.

Management Respons

- 11.11.11 onderschrijft het belang van politiek bewegingswerk met vrijwilligers, een keuze die ook in algemene termen (niet themagebonden) verankerd is in de strategie 2021-26 en het België programma 2022-26 (meer bepaald outcome 3, resultaat 2). In 2022 loopt daarom een traject om het bewegingsmodel in die richting te herdenken en herorganiseren.
- Op kortere termijn wordt binnen het jaarthema migratie 2022 ook bekeken wat mogelijkheden zijn om meer lokaal politiserend te werken.

5. Aanbeveling 1 ODA: nieuwe visie en missie vertalen naar lobbywerk ODA

De vertaalslag maken van de vernieuwde visie en missie naar het lobbywerk rond ODA

Doorheen deze evaluatie liep de observatie dat heel wat betrokkenen verwachten dat 11.11.11 en de lidorganisaties volgende stappen gaan zetten om handen en voeten te geven aan een vernieuwd narratief voor OS [ontwikkelingssamenwerking]. Er liggen een aantal puzzelstukken (het framing onderzoek, het boek van Els Hertogen, de ervaringen van de innoverende NGO's en nieuwe bewegingen, ...) om mee aan de slag te gaan. Dat narratief moet wervend zijn voor diverse doelgroepen, maar zeker voor jongeren.

Management Respons

11.11.11 herkent deze uitdaging, die ook aansluit bij de keuzes in de nieuwe strategie (o.m. heroriënteren inhoudelijke positionering) en het België programma (o.m. inzetten op narratieven). Deze opdracht is nauw verbonden met de uitdaging van dekoloniseren, eveneens verankerd in de strategie en het programma. Deze uitdaging is dan ook complex. Het vernieuwd narratief rond OS moet zelf nog verder vorm krijgen.

11.11.11 wil deze uitdaging blijven aangaan, in verschillende stappen en processen waaronder het inhoudelijk werk rond dekoloniseren – samen met o.m. de leden – en **interne afstemming tussen communicatie en beleid** over strategie rond ODA.

6. Aanbeveling 2 ODA: nieuw momentum bouwen rond OS lobbywerk

Een nieuw momentum bouwen rond het OS lobbywerk

Er zijn veel positieve punten aan het lobbywerk voor het thema OS, maar het mist momentum en scherpte. Het dreigt stilaan te veel een verhaal van insiders te worden, dat afhangt van een kleine groep politieke allies die telkens maar kleiner wordt. In opvolging van de vorige aanbeveling dient er een ambitieuzer verhaal neergezet te worden, dat durft tegen enkele schenen te stampen, maar ook optimaal inspeelt op wat er leeft bij verschillende groepen. De aanwezigheid in de verschillende (sociale) media is daarbij essentieel. De link leggen tussen de verschillende internationale crisissen en wat er gebeurt in lage-inkomens landen is dat ook.

Management Respons

11.11.11 kiest in zijn strategie 2021-26, verankerd in zijn nieuwe omschrijving 'koepel van internationale solidariteit' voor internationale solidariteit als missie. Hierbinnen is zeker aandacht voor OS maar dit is niet het enige thema. De eerste vraag is dus wat de ambitie is op vlak van momentum rond OS-lobbywerk, een vraag die wordt opgenomen in jaarlijkse planningsprocessen.

7. Aanbeveling 3 ODA: timing van lobbywerk

De timing van de inspanningen juist krijgen

Het lobbywerk rond de verkiezingen speelt goed in op de timing van de partijen en de processen daarrond. Dat is minder het geval voor het opvolgen van trends in andere kanalen en het opvolgen van specifieke deelprocessen, zoals voor de begroting mbt klimaatfinanciering. Voor andere thema's moet er juist ingezet worden op een 'onbevangen moment' waarbij er tijd en ruimte is om los van een concrete eis met politieke actoren en de verschillende stakeholders in dialoog te gaan. Op die manier vermijd je een situatie van voorspelbaarheid en herhaling in het ODA lobbywerk.

Management Respons

11.11.11 erkent het belang van een goede timing in beleidsprocessen. Het is een permanente uitdaging om de vinger aan de pols te houden van beleidsprocessen om er zo op tijd – niet te vroeg noch te laat – te kunnen op inspelen, rekening houdend met de veelheid van thema's en domeinen waarrond 11.11.11 werkt. We zijn van mening dat terugkerende vaste momenten onvermijdelijk zijn om mee te nemen (vb. begrotingsonderhandelingen, beleidsnota's) maar onthouden dat daarbij de uitdaging is om een perceptie van voorspelbaarheid te vermijden.

8. Aanbeveling 4 ODA: verfijn M&E rapportering ifv leerprocessen

Verfijn M&E rapportering zodat die optimaal bijdraagt aan leerprocessen

Een grote meerderheid van advocates ziet op tegen M&E rapportering, deels omdat het tijd is die ze liever willen gebruiken om op L&A acties te werken, maar ook omdat die rapportering niet is afgestemd op de L&A praktijk. 11.11.11 heeft de voorbije jaren stappen gezet om de monitoring te verbeteren en zinvoller te maken, bvb via overzichtelijke Excel sheets. Toch ontbreken nog enkele stukken van de puzzel. Door het opknippen van de acties in individuele lijntjes in een Excel sheet geraakt het verhaal achter een bepaalde advocacy interventie verloren. De monitoring kan zich verder laten inspireren door technieken zoals Outcome Harvesting om die verbanden te leggen. Als er bijvoorbeeld jaarlijks een halve dag wordt stilgestaan bij de lobbyprocessen en de uitkomsten van ODA, zal er een rijker verhaal ontstaan, dat ook meer potentieel heeft om bij te dragen aan leerprocessen.)

Management Respons

11.11.11 erkent het belang van leerprocessen en stelt zich als doel dat M&E hier maximaal ondersteunend is. Het versterken van de leerpraktijk op basis van deze gegevens is voorzien, waarbij versterking is voorzien door de aanstelling (in 2022) van een MEAL-coördinator die dit ondersteunt en door het inschakelen van externe begeleiding hierbij.

9. Aanbeveling 1 Midden-Oosten: afstemming communicatie en beleidswerk

Expliciteer de rol van communicatie in het beleidswerk en dan met name het werk met de pers en het belang van opinieartikels als hefboom voor verandering. Onderzoek wat nodig is om meer in de pers te komen en in welke mate het opportuun en effectief zou zijn om hierin een bondgenoot te zijn van beleidsmakers

Management Respons

- 11.11.11 onderschrijft het belang van een strategische combinatie van verschillende strategieën waaronder communicatie, campagne en beleid. Deze strategie is ook opgenomen in de ToC van de organisatie en specifiek voor de België werking (programma 2022-2026). Ook in het verleden werd ingezet op een doordachte combinatie van strategieën, ook in het werk rond Midden-Oosten.
- We stellen wel vast dat in de huidige aanpak van externe evaluaties – opgesplitst tussen beweging, beleid, communicatie en internationaal – de samenhang in strategieën weinig zichtbaar is en daardoor ook niet echt kan geëvalueerd worden. **We bekijken hoe we dit kunnen meenemen in de toekomstige aanpak van evaluaties.**

10.Aanbeveling 2 Midden-Oosten: strategie tegenover bedrijven

Verzeker in de ontwikkeling van een beleidstraject dat specifiek gericht is op bedrijven voldoende helderheid over de ruimere strategie van 11.11.11. ten aanzien van lobby bij de private sector. Onderzoek binnen 11.11.11. welke positie de organisatie wilt innemen ten aanzien van bedrijven (zie tabel hieronder). Onderzoek goed de uitvoering en effectiviteit van de trajecten omtrent differentiatiebeleid en desinvestering en omtrent HRDD in heropbouw om hier lessen uit te trekken.

Management Respons

- 11.11.11 erkent het belang van een heldere positionering tegenover bedrijven. De strategie 2021-26 bepaalt hierover: “Private economische actoren: de leden van de koepel verhouden zich op verschillende manieren tot private economische actoren; gaande van samenwerking tot beïnvloeding via actie en mobilisatie. De koepel stelt dat private economische actoren een bijdrage moeten leveren aan het realiseren van mondiale rechtvaardigheid. De koepel is dan ook een plaats om het debat over hun rol, alsook vormen van interactie en dialoog met private economische actoren te faciliteren.” Het België-programma 2022-26 verduidelijkt: “Private economische sector: als koepel werken we versterkend naar acties/campagnes van lidorganisaties die expliciet en direct de dialoog, samenwerking of confrontatie aangaan.” We erkennen dat deze uitgangspunten nog verdere operationalisering nodig hebben en die uitwerking is ingepland (2023).
- Specifiek wat betreft het werk rond differentiatie en HRDD gebeurt er wel reeds afstemming via de betrokken beleidsmedewerkers. Dit loopt in onze ogen goed en wordt verdergezet.

11.Aanbeveling 3 Midden-Oosten: M&E aanpak rond Europese consortia

Zorg ervoor dat M&E aanpak het verhaal achter de aanpak met de Europese consortia RPW en DBIO en de afstemming met de Belgische platformen beter kan capteren. Bijv. door de acties van de consortia en interactie met de leden beter te verbinden aan outcomes: informatie staat nu in afzonderlijke tabbladen wat de analyse niet vergemakkelijkt. Bedoeling is niet om tabbladen toe te voegen maar wel om tijdens overleg binnen de dienst een reflectievraag toe te voegen aan de agenda. Dit kan helpen om te leren over effectiviteit (of niet) van (Europese) netwerken in lobby en factoren die bijdragen tot meer effectiviteit. Dit kan ook helpen om beslissingen te nemen in hoe verder investeren in bepaalde netwerken en platformen waaronder het Midden-Oosten Platform.

Management Respons

11.11.11 erkent het belang van leerprocessen en stelt zich als doel dat M&E hier maximaal ondersteunend is. We nemen de suggestie mee om de samenhang tussen Europese consortia en Belgische platformen als reflectievraag mee te nemen, zonder hierbij de registratie aan te passen.

12.Aanbeveling 1 efficiëntie: rol en taken in werkgroepen, platformen en netwerken

De rol en taken van 11.11.11 in werkgroepen, platformen en netwerken kan verder geëxpliciteerd worden, m.i.v. richtlijnen voor tijdsbesteding, beschrijving van verschillende mogelijke rollen (en aanverwante competenties), het resultaatgericht maken van deze structuren, m.i.v. richtlijn voor het bepalen van outputs en opvolging van outputs. Er kan ook voorzien worden in vorming van personeel om de kennis, inzicht en competenties m.b.t. het functioneren van werkgroepen, platformen en netwerken te versterken. Er bestaat heel wat literatuur rond de werking van netwerken, m.i.v. beschrijving van verschillende types van netwerken, governance structuren, dynamieken (besluitvorming, leiderschap, interne en externe legitimiteit, communicatie, leren) en valkuilen en risico's.

Management Respons

Deze concrete suggesties sluiten aan bij het verder ontwikkelen van de faciliterende rol zoals voorzien in het programma 2022-26. We kiezen hierbij echter zoveel mogelijk voor flexibele manieren van ondersteunen, eerder

dan sterk in te zetten op allerhande richtlijnen die beleidsmedewerkers vaak meer als belastend dan ondersteunend ervaren. **Op korte termijn bekijken we de mogelijkheid van specifieke vorming hierrond.** Verder nemen we de positieve feedback op de netwerken met partners in het rapport Midden-Oosten, mee in ons denkwerk over de samenwerking tussen beleidswerk in België en internationale partnerwerking.

13.Aanbeveling 2 efficiëntie: leren over lobbyprocessen

De monitoring kan zich verder laten inspireren door technieken zoals Outcome Harvesting en contributie analyses, om meer inzicht te krijgen in de lobbyprocessen, verbanden te leggen tussen de interventie, mechanismen, contextfactoren en outcome en inschatting te doen van de eigen bijdrage. Als er bijvoorbeeld jaarlijks een halve dag wordt stilgestaan bij de lobbyprocessen en de uitkomsten van bepaalde lobbytrajecten, zal er een rijker verhaal ontstaan, dat ook meer potentieel heeft om bij te dragen aan leerprocessen.

Om het leren te versterken kan het relevant zijn om expliciete leertrajecten uit te werken, die de basis vormen voor -bijvoorbeeld- de thematische nota's die de beleidsmedewerk(st)ers nu jaarlijks uitwerken. Dergelijke leertrajecten specificeren het onderwerp, de leervragen en de manier waarop data i.f.v. de leervragen verzameld kan worden.

Management Respons

11.11.11 erkent het belang van leerprocessen en stelt zich als doel dat M&E hier maximaal ondersteunend is. Hoewel dit in de periode van verplicht telewerk (door corona-maatregelen) moeilijker te organiseren was, zet 11.11.11 nu al in op herhaalde reflectiemomenten rond lobbyprocessen en lobbytrajecten. We zullen met behulp van de nieuwe MEAL-coördinator deze praktijk proberen te versterken en beter te koppelen aan de M&E-gegevens, zonder de registratiemethode te verzwaken. Ook het mogelijk inzetten op leertrajecten wordt hierin meegenomen.

14.Aanbeveling 3 efficiëntie: gendertool

Voor de integratie van gender kan een gendertool ontwikkeld worden die verder gaat dan een checklist van outputs, met een beperkt aantal topics die een analyse van de gendergevoeligheid van het lobbywerk ondersteunen. Dergelijke tool levert voornamelijk kwalitatieve data.

Management Respons

De genderchecklist is deel van een breder actieplan gender in beleidswerk waarin ook aandacht is voor kwalitatieve leermomenten. De manier waarop deze worden ingevuld worden jaarlijks bekeken op basis van lessen van afgelopen jaren. **Naar de toekomst bekijken we met de MEAL-coördinator hoe we dit verder kunnen versterken.**

15.Reflectievragen syntheserapport

Voor de volledigheid hernemen we ook de reflectievragen uit het syntheserapport in deze MR:

- Reflectie 1: Anticiperen op de politieke toekomst.
- Reflectie 2: Samenwerking met non-allies.
- Reflectie 3: blijven sleutelen aan platformen met oog op efficiëntie en effectiviteit.
- Reflectie 4: Leren centraal stellen.

Management Respons

11.11.11 herkent elk van deze reflectievragen. Het zijn enerzijds vragen die permanent aan de orde zijn, anderzijds vragen die ook op de radar staan om op korte termijn concrete initiatieven te nemen. Verschillende punten komen terug in de aanbevelingen, waarop hierboven geantwoord werd.

16.Aanbeveling klimaat: over het beleidsbeïnvloedingsproces

With regard to the policy influencing process

Lobby and advocacy processes are often erratic and unpredictable. The climate justice lobby has contributed to growing awareness and knowledge of policy makers on a number of topics over the past 15 years. This has not yet led to tangible results in favour of a just and ambitious transition policy. Currently, due to context factors (such as drought, floods, energy crisis) the climate and energy crises have become more visible, which has contributed to a greater sense of urgency and awareness that we are at a point of no return. Various initiatives are also being taken by a number of small and bigger enterprises, moving towards climate neutrality by 2050. It is assumed that in the near future, the climate justice advocacy might reap the benefits from past efforts and push for more breakthroughs. This context presumably sets different expectations for the climate lobby. The evaluation has

shown that a reflection about the assumptions regarding causal mechanisms might help to adapt L&A strategies, in order to realise more impact.

1. As recommended in the MTR, the narrative adopted by the Climate Coalition needs to take into account the diversity in opinions and positions. More diversity in narratives will be needed to remain relevant, not only for allies but also among the foes (politicians and public). A narrative to target the Flemish government could refer to science-based data on the real cost of not investing in just transition, or could document that a combination of ecological and economic solutions could go hand in hand and are beneficial for economic development of the regions. It is noted that in the new programme 2022-2026, specific attention will be given to the use of narratives and framing in the policy debates.
2. Although policy influencing takes place on a continuous basis, the L&A interventions of the Climate Coalition are very much concentrated on the period of the COP meetings. However, many policy decisions take place much earlier. Several policy targets commented that the timing of the lobby interventions can be improved and be better aligned with the policy making cycle. For example, the period of budget talks and budget revisions is more suitable to lobby for increased contributions for international climate finance.
3. As documented in the evaluation, a large part of Belgium's climate policy development is triggered by European commitments and requirements. It could be a good idea to shift the focus from the Belgian level to the European level, taking into account the difficulties in pursuing changes at the level of the Flemish government. European networks like CAN Europe also depend on the commitment and contribution of its members.
4. With the Green Deal being implemented, the industry is enhancing its own lobby. Although there are diverse positions within private sector, the position of the Belgian Federation of Enterprises is dominant in slowing down the transition process. As suggested in the MTR, the Climate Coalition can play a role in openly questioning the messages and framing from influential actors in the industry. This is already somehow being done by the spokespersons of the Climate Coalition, more so in the French speaking part of Belgium compared to the Flemish speaking part. It might pay off to openly question the messages of these influential actors, especially also in Flanders, and be more upfront in naming and shaming.
5. The ToC has not been guiding the policy influencing process and was only reconstructed for the purpose of the evaluation. However, a more elaborated ToC, developed from an actor-based approach and based on a political economy analysis, might bring the dynamics between different actors (different political groups, institutions, parliaments, cabinets, etc.) more to the forefront and inform the L&A process. Currently all these parties are put under the same denominator 'policy makers or key decision makers'. Furthermore, relevant assumptions are lacking that explain the causal linkages between informed and sensitised political decision makers and their impact on policy change. Such assumptions are however relevant and important to support adaptive programme management.
6. In the aftermath of the floods in Wallonia, which cost the lives of 42 people and caused significant material damage, the discussion about Loss and Damage gained traction. Both public opinion and politicians are triggered by concrete events. It comes down to also giving a face to the harmful impact of climate change in partner countries. This can be done, for instance, by working with direct testimonies from partner countries and ensuring that, for instance, small-scale farmers and civil society representatives from partner countries can also be present at the COP, preferably in their own country's delegations. Various NGOs that are members of the Climate Coalition can use their network for this purpose.
7. As described in the MTR but highlighted again by policy targets during Endline, the Climate Coalition has a role to play in strengthening the support base among the general public for needed solutions to climate challenges. As such, the technical debates do not only take place in the political arena but also in the society at large. The Climate Coalition is already providing some support to its members in bringing the climate debate alive among their respective support bases, but this remains rather limited and needs to be intensified. Especially when it comes to a transition that is socially fair, policy makers are looking at the Climate Coalition to help operationalise this concept with its members and support bases)

Several recommendations that were formulated in the MTR report have been taken forward by 11.11.11 and CNCD/11.11.11 in the development and implementation of the new programme 2022-2026, such as the attention given to the use of narratives and framing the debate, bringing and keeping the climate change debate public and transparent, mainly through an increase of the use of social media. Some recommendations did not find a consensus among the different members of the Climate Coalition (e.g. how to interact with politicians and with

private sector, balancing confrontational and collaborative approaches), or are difficult to implement taking into account the limited resources (elaborating more concrete and technical proposals, consulting support base and involving them in exploring technical solutions).

Management Respons (voorafgegaan door specifieke aanbeveling)

1. *More diversity in narratives will be needed to remain relevant, not only for allies but also among the foes (politicians and public). A narrative to target the Flemish government could refer to science-based data on the real cost of not investing in just transition, or could document that a combination of ecological and economic solutions could go hand in hand and are beneficial for economic development of the regions. It is noted that in the new programme 2022-2026, specific attention will be given to the use of narratives and framing in the policy debates.*

We bevestigen onze inzet op narratieven en framing. We erkennen de noodzaak om hierin verschillende doelgroepen te bereiken, mits de nodige coherentie kan bewaakt worden. Wat betreft de concrete suggesties richting Vlaamse overheid: er is aandacht voor de kost van niet-ingrijpen **en combinatie van ecologische en economische oplossingen** in het discours, hoewel deze versterkt en meer concreet gemaakt kan worden. Het onderzoek legt immers bloot dat deze accenten nog te weinig overkomen bij de doelgroepen.

2. *The timing of the lobby interventions can be improved and be better aligned with the policy making cycle. For example, the period of budget talks and budget revisions is more suitable to lobby for increased contributions for international climate finance.*

Dit is sinds 2022 deel van de praktijk van de Klimaatcoalitie en 11.11.11 (aandacht voor klimaatfinanciering bij begrotingsbesprekingen). We erkennen het belang van timing en proberen hier voortdurend in bij te leren.

3. *It could be a good idea to shift the focus from the Belgian level to the European level, taking into account the difficulties in pursuing changes at the level of the Flemish government. European networks like CAN Europe also depend on the commitment and contribution of its members.*

Een intensieve inzet op Europese niveau is niet haalbaar met de beschikbare middelen. We kiezen er net voor om samen te werken in internationale netwerken om op een efficiënte manier en beter te kunnen wegen op het Europese beleid. Hoewel we niet actief zijn in het aansturen van deze netwerken, nemen we wel deel aan de werking en doen onze eigen bijdrage. Deze netwerken vinden het zelf belangrijk dat hun nationale leden hun eigen overheden aanspreken om zo samen (op door netwerk gecoördineerde manier) te kunnen wegen op het Europese beleid. Het belang van nationale posities in de Europese besluitvorming mag niet onderschat worden.

4. *As suggested in the MTR, the Climate Coalition can play a role in openly questioning the messages and framing from influential actors in the industry. This is already somehow being done by the spokespersons of the Climate Coalition, more so in the French speaking part of Belgium compared to the Flemish speaking part. It might pay off to openly question the messages of these influential actors, especially also in Flanders, and be more upfront in naming and shaming.*

Deze suggestie wordt verder bekeken binnen de Klimaatcoalitie. De strategie naar deze private actoren moet ook passen in bredere strategie in het benaderen van de politieke actoren die onze aanbevelingen minder goed gezind zijn (zie hogere aanbeveling), rekening houdend met de specificiteit in de politieke context van elk landsdeel.

5. *A more elaborated ToC, developed from an actor-based approach and based on a political economy analysis, might bring the dynamics between different actors (different political groups, institutions, parliaments, cabinets, etc.) more to the forefront and inform the L&A process. Currently all these parties are put under the same denominator 'policy makers or key decision makers'. Furthermore, relevant assumptions are lacking that explain the causal linkages between informed and sensitised political decision makers and their impact on policy change. Such assumptions are however relevant and important to support adaptive programme management.*

In een soms snel veranderende politieke context (vb. personeelsswissels) en met verschillende realiteiten van dossier tot dossier, is het niet evident om met een brede coalitie als de Klimaatcoalitie of zelfs de politieke werkgroep de strategie(ën) uitgebreid te expliciteren en voortdurend aan te passen. De analyses hierboven genoemd zijn ook op de achtergrond aanwezig, in de strategische overwegingen van lidorganisaties en hun vertegenwoordigers. Ze worden door hen in de discussie gebracht in het nemen van concrete gezamenlijke beslissingen in vergaderingen.

6. *Both public opinion and politicians are triggered by concrete events. It comes down to also giving a face to the harmful impact of climate change in partner countries. This can be done, for instance, by working with direct testimonies from partner countries and ensuring that, for instance, small-scale farmers and civil society representatives from partner countries can also be present at the COP, preferably in their own country's delegations. Various NGOs that are members of the Climate Coalition can use their network for this purpose.*

Vertegenwoordigers uit lagere inkomenslanden zijn inderdaad aanwezig op de COP. De concrete mogelijkheden om opgenomen te worden in de officiële overheidsdelegatie zijn sterk afhankelijk van land tot land. Veel van hen komen tot deelname vanuit hun eigen resources (expertise, netwerk,...). Ze hebben niet per sé steun van organisaties uit België nodig. We vinden het uiteraard wel belangrijk om samen te werken, zowel vanuit directe contacten (zeker bij de internationaal georganiseerde leden zoals 11.11.11 en CNCD, Oxfam) als via internationale netwerken. De inzet van directe stemmen uit lagere inkomenslanden heeft wel een plek in ons politiek en communicatief werk. We proberen klimaatactivisten uit lagere inkomenslanden in contact te brengen met beleidsmakers en media in België, onder meer in kader van plaatsbezoeken in ons land en bij participatie op de COP. Hierbij is het echter niet altijd evident om de aandacht van media te krijgen, gezien zij deze stemmen hoewel internationaal gerenommeerd niet altijd als bekend inschatten. Een recent geslaagd voorbeeld is het bezoek van Elizabeth Wathuti in België (oktober 2022), die de boodschap over loss & damage hier mee op de agenda zette met onder meer een gemediatiseerd bezoek aan Pepinster.

7. *The Climate Coalition has a role to play in strengthening the support base among the general public for needed solutions to climate challenges. As such, the technical debates do not only take place in the political arena but also in the society at large. The Climate Coalition is already providing some support to its members in bringing the climate debate alive among their respective support bases, but this remains rather limited and needs to be intensified. Especially when it comes to a transition that is socially fair, policy makers are looking at the Climate Coalition to help operationalise this concept with its members and support bases.*

We merken dat de werking van de Klimaatcoalitie de verwachting kan creëren naar andere activiteiten die klimaatrechtvaardigheid bevorderen. Het is echter niet omdat een bepaalde verwachting bestaat, dat de Klimaatcoalitie ook de beste actor is om deze te beantwoorden. We zien de rol van de Klimaatcoalitie binnen een breder netwerk van actoren. De Klimaatcoalitie draagt vooral bij aan draagvlakversterking via gezamenlijke communicatie en mobilisatie. Daarnaast zetten andere organisaties – al dan niet gelinkt aan Klimaatcoalitie – in op concrete projecten gericht op hun achterban (Reset.Vlaanderen, BBL,...). We onderzoeken of de Klimaatcoalitie in haar communicatie bijvb naar beleidsmakers de complementariteit en samenhang van die rollen meer kan benadrukken.

17.Aanbeveling klimaat: over de politieke werkgroep / de Klimaatcoalitie

With regard to the PWG/Climate Coalition

The integration of the PWG into the Climate Coalition and the further broadening of the Coalition further galvanises and professionalises the coalition. The coalition seems to be at a tipping point in its life phase where it is evolving from the pioneering phase to a phase that focusses on getting better organised and professionalised. As with organisations, the transition from one life phase to another is often marked by small or large crises. The coordinators of the Climate Coalition, both the PWG coordinators and the coalition coordinator, and day-to-day management have been succesful in managing different expectations and interests of the members. Small additional funding could be attracted in 2022 that will be used to improve internal and external communication. Regarding this continuous development process of the Coalition, following recommendations are made.

8. There is general agreement that internal communication needs to be strengthened, as was also recommended in the MTR, and already included as point of attention in the new programme 2022-2026. The evaluators would like to highlight following issues:
  - In its communication strategy, the Climate Coalition needs to take into account the frequent staff changes within member organisations and the limited internal knowledge transfer that is taken place at member organisations. Start-up information packages (explaining the procedures, way of working, position developed, contact persons, who is who, etc.) could be development for the interest of new staff members at member organisations or new volunteers in civic driven initiatives.
  - Members need to be kept up-to-date upon the nature, progress and results of the L&A process. For that purpose, it might be relevant to identify clear outcomes of the L&A process by applying -

for example- progress markers and report on these progress markers. These will also be useful in monitoring L&A progress. Infographics can be derived from these databases and shared with the members.

- The decision-making process can be made even more transparent, by sending out the agenda of working groups to all, and making minutes of meeting of working groups available for all. Increasing again the number of general assemblies (or meetings open for all members) can also create space for information exchange and discussion.
- In their management response on the MTR, 11.11.11 already indicated to intensify its digital communication to diversify and intensify internal communication. The evaluators add to this that choices for digital communication need to be adapted to the practices of the different publics. Youth, for example, seem to make less use of traditional mails and prefer other channels like Slack for example; whereas Slack could be a barrier for 'older' activists.
- Information flow needs to respond to varying needs of the different coalition members. A dashboard approach on the website might be relevant.

9. The expertise and knowledge available within the Coalition is not sufficiently exploited for internal knowledge building, -exchange and networking. Moreover, many members are rather 'silent' members. The drive created during the development of the memorandum, when a lot of discussions and knowledge exchange took place, could not be maintained. It needs to be further explored what role the Climate Coalition can/wants to take up to that regard, taking into account the available resources (time, people and financially). Furthermore, the Climate Coalition needs to be prepared for internal positions switches with regard to the functions of working group coordinators and spokespersons. It might be relevant to identify interested members who can tag along with lobbyists and spokespersons and be introduced to the existing network of contacts.

10. Lastly, it might be relevant to further broaden the Climate Coalition. The respondents of the e-survey suggested a whole list of possible organisations. The Climate Coalition is not sufficiently inclusive. In particularly target groups that are the first victim of climate change and/or that have interest in the fact that transition should be just and inclusive are under-represented (organisation that work around decolonisation, representatives of the Global South, poverty organisations, etc.). They most probably have also strong ideas and opinions about the way forward and also can mobilise their own support base. Several collaboration options are possible, from expanding membership to engaging in more structural collaboration with other networks and alliances.

Management Respons (voorafgegaan door specifieke aanbeveling)

8. *There is general agreement that internal communication needs to be strengthened.*

- *In its communication strategy, the Climate Coalition needs to take into account the frequent staff changes within member organisations and the limited internal knowledge transfer that is taken place at member organisations. Start-up information packages (explaining the procedures, way of working, position developed, contact persons, who is who, etc.) could be development for the interest of new staff members at member organisations or new volunteers in civic driven initiatives.*

We nemen dit voorstel mee naar de Klimaatcoalitie, gezien dit onder de rol van de algemene coördinator zou vallen en niet van de politieke coördinatie. Het voorstel van een starterspakket om nieuwe mensen te laten kennismaken met de Klimaatcoalitie, zal moeten afgewogen in het licht van alle andere prioriteiten in de werking, gezien de middelen (tijd) om dergelijk materiaal te ontwikkelen beperkt zijn en de meerwaarde in termen van effectief gebruik niet altijd zeker is. Mogelijk kan een 'light' en dynamische tool hier een antwoord bieden.

- *Members need to be kept up-to-date upon the nature, progress and results of the L&A process. For that purpose, it might be relevant to identify clear outcomes of the L&A process by applying -for example- progress markers and report on these progress markers. These will also be useful in monitoring L&A progress. Infographics can be derived from these databases and shared with the members.*

We nemen dit voorstel mee naar de Klimaatcoalitie. We zullen hier onze eigen ervaring vanuit 11.11.11 inbrengen. Enerzijds leert onze voorlopige ervaring met progress markers dat ze wel bruikbaar kunnen zijn in de opvolging van vooropgestelde doelen, maar niet meteen als communicatie-instrument. Anderzijds wil 11.11.11 in meer algemene zin (niet enkel klimaat) inzetten op de uitdaging om beter terug te koppelen over uitkomsten van L&A werk. We kunnen de lessen daaruit meenemen naar de werking van de Klimaatcoalitie.

- *The decision-making process can be made even more transparent, by sending out the agenda of working groups to all, and making minutes of meeting of working groups available for all. Increasing again the number of general assemblies (or meetings open for all members) can also create space for information exchange and discussion.*

We nemen dit voorstel mee naar de Klimaatcoalitie, gezien dit overlapt met de rol van de algemene coördinator en de communicatie-verantwoordelijke.

- *In their management response on the MTR, 11.11.11 already indicated to intensify its digital communication to diversify and intensify internal communication. The evaluators add to this that choices for digital communication need to be adapted to the practices of the different publics. Youth, for example, seem to make less use of traditional mails and prefer other channels like Slack for example; whereas Slack could be a barrier for 'older' activists.*

We nemen dit voorstel mee naar de Klimaatcoalitie. We erkennen het belang van maatwerk in communicatie, maar voor een kleine (in termen van personeelstijd) organisatie als de Klimaatcoalitie zijn er beperkingen in de uitvoering. Het is dus belangrijk met de leden de communicatietools af te spreken om te vermijden dat er voor interne werking een veelheid aan parallelle en niet-verbonden kanalen ontstaat. 11.11.11 heeft nog steeds het plan om meer gebruik te maken van digitale tools om meer diversifiëring toe te laten, en kan gaandeweg zijn ervaringen delen met de Klimaatcoalitie.

- *Information flow needs to respond to varying needs of the different coalition members. A dashboard approach on the website might be relevant.*

We nemen dit voorstel mee naar de Klimaatcoalitie. Ook hier wordt de haalbaarheidstoets in licht van andere prioriteiten belangrijk.

9. *The expertise and knowledge available within the Coalition is not sufficiently exploited for internal knowledge building, -exchange and networking. It needs to be further explored what role the Climate Coalition can/wants to take up to that regard, taking into account the available resources (time, people and financially). Furthermore, the Climate Coalition needs to be prepared for internal positions switches with regard to the functions of working group coordinators and spokespersons. It might be relevant to identify interested members who can tag along with lobbyists and spokespersons and be introduced to the existing network of contacts.*

We nemen dit voorstel mee naar de Klimaatcoalitie.

10. *Lastly, it might be relevant to further broaden the Climate Coalition. The respondents of the e-survey suggested a whole list of possible organisations. The Climate Coalition is not sufficiently inclusive. In particular target groups that are the first victim of climate change and/or that have interest in the fact that transition should be just and inclusive are under-represented (organisation that work around decolonisation, representatives of the Global South, poverty organisations, etc.). They most probably have also strong ideas and opinions about the way forward and also can mobilise their own support base. Several collaboration options are possible, from expanding membership to engaging in more structural collaboration with other networks and alliances.*

We delen het aandachtspunt dat de Klimaatcoalitie maximaal inclusief moet zijn en dat hier verbetering mogelijk is (vb. linken armoede-organisaties, dekolonisatie-organisaties). Over de concrete invulling daarvan kunnen de meningen soms verschillen, ook binnen de coalitie. Zo is het niet evident dat organisaties uit het globale Zuiden rechtstreeks lid zouden (willen) worden van een Belgisch netwerk. Op dit moment zijn er heel wat linken met deze organisaties via de actieve participatie van organisaties voor internationale solidariteit in de Klimaatcoalitie (o.m. via voorzitterschap door CNCD en coördinatie politieke werkgroep door 11.11.11 en CNCD). Lidmaatschap van de Klimaatcoalitie is ook niet de enige manier om samen te werken. We vinden het belangrijk om ook ruimte te laten voor andere vormen van samenwerking. Belangrijk is hier ook dat we rekening moeten houden met andere organisaties/koepels in het Belgisch middenveld die soortgelijke taken reeds opnemen, zoals Reset.Vlaanderen (koepel omtrent een rechtvaardige transitie in Vlaanderen).